

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, θεωρείται αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- Τα κορίτσια προτιμούν το ροζ χρώμα, διότι ήδη από τη γέννησή τους στο κοινωνικό τους περιβάλλον επικρατεί ως στερεοτυπική αντίληψη ότι αυτό είναι το ταιριαστό χρώμα για το φύλο τους.
- Αυτή η αντίληψη έχει τις απαρχές της στον τρόπο που λειτουργεί η βιομηχανία της μόδας και της διαφήμισης (μάρκετινγκ).
- Συγκεκριμένα, επιδιώκεται το κάθε φύλο να στρέφεται προς διαφορετικά προϊόντα, προκειμένου να αυξηθούν οι πωλήσεις/ τα έσοδα.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- **παράδειγμα (ζητείται 1 ενδεικτικό χωρίο):**
 - α. η προετοιμασία του παιδικού δωματίου,
 - β. η αγορά των «κατάλληλων για το φύλο» του παιδιού μωρουδιακών και διαφόρων αντικειμένων,
 - γ. Διαφορετικά στυλ και χρώματα στα πρώτα ρουχαλάκια, στα σεντόνια και στις κουβέρτες, στη διακόσμηση του δωματίου και στα πρώτα παιχνίδια
- **ιστορική αναδρομή (ζητούνται 2 ενδεικτικά χωρία):**
 - α. όταν βγήκε στη δεκαετία του 1950 ως κούκλα μόδας υψηλής ραπτικής ήταν ντυμένη σε μαύρο και άσπρο.
 - β. Στη δεκαετία του '70 η Barbie συνδέθηκε...
 - γ. Γύρω στα μέσα της δεκαετίας του 1980...
- **αίτιο-αποτέλεσμα (ζητούνται 2 ενδεικτικά χωρία):**
 - α. Μια σημαντική πηγή επιρροής των παιδιών ως προς την επιλογή χρωμάτων οφείλεται στο γεγονός ότι εκτίθενται από τη γέννησή τους σε ένα ροζ ή γαλάζιο περιβάλλον και με αντίστοιχες επιλογές στα χρώματα των παιχνιδιών.

β. Το χρώμα αποτελεί μια από τις κύριες αιτίες για την έμφυλη κατηγοριοποίηση των παιχνιδιών από τα παιδιά.

γ. Έτσι το ροζ κυριάρχησε ως «κοριτσίστικο» χρώμα ιδιαίτερα για τα μικρά παιδιά. Ο θρίαμβος του ροζ και μπλε οφείλεται στον κατακερματισμό της αγοράς παιχνιδιών, έτσι ώστε να υπάρξουν μεγαλύτερα κέρδη και να είναι πιο δύσκολο για τους γονείς να αγοράσουν ένα παιχνίδι για αδέρφια διαφορετικού φύλου.

δ. Η κουλτούρα της ροζ πριγκίπισσας είναι τμήμα μιας τεράστιας βιομηχανίας και ενός ισχυρού μάρκετινγκ που ενθαρρύνει τον καταναλωτισμό με καταναγκαστικό τρόπο και ενισχύει αρνητικά στερεότυπα για το φύλο και την ομορφιά στα νεαρά κορίτσια.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

α. «παγίδα» και «τελετουργικό»

β. σκέλος:

- Με τη λέξη «παγίδα» υπερτονίζεται ο κίνδυνος και η σοβαρότητα της κατάστασης, ενώ με τη λέξη «τελετουργικό» αναδεικνύεται το γεγονός ότι η διαδικασία αυτή έχει παγιωθεί και επαναλαμβάνεται απαρένγκλιτα από τους μελλοντικούς γονείς.
- Με τη μεταφορά δίνεται μια δόση υπερβολής/ δραματικότητας, προκειμένου να ευαισθητοποιηθεί περισσότερο ο/η αναγνώστης/-τρια σχετικά με τον βαθμό στον οποίο έχουν παγιωθεί τα έμφυλα στερεότυπα.
- Ο λόγος γίνεται εικονοπλαστικός, οπότε οι απόψεις για τα έμφυλα στερεότυπα εντυπώνονται ευκολότερα και πιο εμφατικά στο μυαλό του αποδέκτη.
- Δεδομένου ότι η μεταφορική χρήση εντοπίζεται στην αρχή του κειμένου/ στην αφόρμηση προσελκύεται η προσοχή του αναγνώστη, ο οποίος κινητοποιείται να διαβάσει τη συνέχεια.

[Το πρώτο από τα τέσσερα στοιχεία θεωρείται σημαντικό για την ερμηνεία της χρήσης. Από τα υπόλοιπα τρία, αν δοθούν δύο, τότε η απάντηση πρέπει να θεωρηθεί επαρκής. Σε κάθε περίπτωση, η σύνδεση της ερμηνείας με το συγκεκριμένο κείμενο και τις θέσεις που διατυπώνονται εκλαμβάνεται θετικά.]

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε άποψη διατυπώνεται από τους/τις μαθητές/-τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Θετικά αξιολογείται η προσπάθεια του/της μαθητή/-τριας να προσδιορίσει με σαφήνεια και συντομία:

- την ερωτική διάσταση του ποιήματος, όπως αποτυπώνεται στον τίτλο (καρδιές ηλεκτρισμένες), στη δεύτερη στροφή (νιώθει η καρδιά του απόκρυφα να δένεται), στην τρίτη στροφή (στο ερωτικό, τ' αμφίβολο ταξίδι μας,),
- την παιγνιώδη, σχεδόν παιδική, διάσταση της οπτικής μέσα από την οποία βιώνει το ποιητικό υποκείμενο την υφέρπουσα ερωτική σχέση (Μπροστά σας ένα απλό παιδάκι γίνομαι /που, ορθό σε μια προθήκη φωτισμένη,... δένεται μ' ένα λαμπρό, γαλάζιο παιχνιδάκι... - λικνίζοντας...)
- τη χαρά της προσμονής -στα όρια του πόθου- που επιφυλάσσει στο ποιητικό υποκείμενο η καθημερινή συνάντηση με την άγνωστη συνταξιδιώτισσα, μια συνάντηση που διακρίνεται από στοιχεία μιας ρουτίνας -ως προς το χρονικό πλαίσιο, τον τόπο και τις καθιερωμένες κινήσεις- ευχάριστα επαναλαμβανόμενης (Το πρωί, μέσα στο τραίνο, όπως τη θέση μου /-την ίδια πάντα- παίρνω απέναντί σας,), που του προσφέρει τη δυνατότητα να ξεφεύγει από την τυπική και ανιαρή διαδικασία της απλής μετακίνησης και να ονειρεύεται (απίθανα όνειρά μας),
- την αισθητική απόλαυση που συνεπαίρνει το ποιητικό υποκείμενο στη θέα της όμορφης συνταξιδιώτισσας (τ' ωραίο, λιτό κεφάλι μού προσφέρετε /σα φρούτο σε κρυστάλλινη φρουτιέρα...), η οποία ενέχει στοιχεία της στερεοτυπικής αντίληψης ότι αποτελεί αρχέγονη, σύμφυτη τάση του αρσενικού (ένα απλό παιδάκι γίνομαι) να έλκεται από το κάλλος του θηλυκού (ορθό σε μια προθήκη φωτισμένη,) και να αντιμετωπίζει τη γυναίκα ως αντικείμενο προς θέαση και προσωπική απόλαυση (μου προσφέρετε /σα φρούτο- ένα λαμπρό, γαλάζιο παιχνιδάκι),
- την προβολή των γλυκών συναισθημάτων που κατακλύζουν το ποιητικό υποκείμενο στη συνταξιδιώτισσά του, με την αξιοποίηση του α' πληθυντικού προσώπου στην τρίτη στροφή (ταξιδεύουμε – μας – μένουμε), αλλά και την πεποίθηση πως είναι αμοιβαίο το αίσθημα, παρότι δεν έχει διατυπωθεί ρητά ούτε έχει προχωρήσει σε περαιτέρω γνωριμία (οι δυο μας πάντα ξένοι!).